

הלל (5)

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 "בית יעקב" אלו נשות ישראל הצדקניות, אשר שמרו על טהרתן, ובזכותן נגאלו ישראל ויצאו "מעם לוועז", כלומר ממצרים. אומר האלשיך הקדוש, כי באמת גם הגברים וגם הנשים שמרו על קדושתם במצרים, אבל הנשים שמרו יותר, כפי שאמר שלמה המלך: "אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי" (קהלת ז. ח), ודרשו חז"ל פסוק זה על חטא העגל, שהרי כלל ישראל מנה ששים ריבוא איש, ומתוכם מתו בעוון העגל שלושת אלפים. וידועים דברי הגר"א על הפסוק: "חמישה בקר ישלם השור" (שמות כא. לז) כי בעוון העגל, דהיינו "השור", מתו פי חמשה מהחוטאים. ומאחר שחטאו "אחד מאלף", דהיינו שש מאות איש מששים ריבוא, נענשו פי חמישה, ומתו שלושת אלפים איש. אולם "ואשה בכל אלה לא מצאתי", אף אשה לא מתה בחטא העגל. כך גם היה בערבות מואב, כאשר חטאו ישראל בחטא בעל פעור, הנשים לא נכשלו, זאת ועוד, בחז"ל כתוב גם, כי לאחר חטא העגל, הרחיקו הנשים את בעליהן עד שיטהרו מחטא העגל.

הגדה של פסח "יחי ראובן"

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 ביאר האשליך הקדוש: המילה "ישראל", מבטאת את המצב המרום יותר ביחס לעם ישראל, שנאמר: "... כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל" (בראשית לב. כח), אבל המילה "יעקב" מבטאת מצב נחות יותר, שנאמר: "כי קטון יעקב ודל". ליותר טובים בעם ישראל, לא היה כל קשר עם המצרים, למרות שהיו כמו כולם במצרים. לאחרים היה קשר עם המצרי, למרות שלא שינו לשונם, מלבושם ושמם.

לכן כתוב: "בצאת ישראל ממצרים", כלומר אלו שהיו בדרגת "ישראל" יצאו ממדינת מצרים, ולא מהעם המצרי. אבל "בית יעקב", הפשוטים יותר שהיו עם המצרים, עליהם נאמר: "מעם לוועז", שיצאו מתוך העם שההבדל היחיד בינו לבינם היתה השפה.

הגדה של פסח "ומתוק האור"

ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 כתב מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל: יש לעיין מדוע אין אומרים הלל שלם בשביעי של פסח. אם משום שאינו חלוק בקרבנותיו, הן בחנוכה אומרים הלל שלם על הנס אף שאינו חלוק בקרבנותיו, והכי נמי יש לומר הלל שלם על נס של קריעת ים סוף. ואם משום "מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה", כמו שמנע הקב"ה מן המלאכים לומר שירה, הא חזינן שבני ישראל אמרו אז

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים (סוטה יא:). והנשים קרויות "בית יעקב", וכשאחז"ל (שמו"ר יט. ג): "כה תאמר לבית יעקב" (שמות יט. ג), בית יעקב אלו הנשים. וזהו שאמר "בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז", בזכות נשים צדקניות שהם "בית יעקב" נגאלו "מעם לוועז", עם לוועז הם מצרים שהיו מדברים לוועזית (רד"ק). וכן נגאלו בזכות התורה וכמו שדרשו חז"ל (שמו"ר ג. ד): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", אמר לו הקב"ה למשה הוי יודע שבזכות התורה שהם עתידים לקבל על ידך בהר הזה הם יוצאים משם. והוא שנאמר: "בצאת ממצרים", ב' צאת, בזכות ב' יצאו ממצרים בזכות התורה ובזכות נשים צדקניות.

הגדה של פסח "שמחת דוד"

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 מרן החיד"א (כהגדתו גאולת עולם) הביא דברי המדרש (ילקוט שמעוני רכו) בבאור: "מעם לוועז", שהאומות הוציאו לעז על ישראל שלא שמרו טהרת יחוסם חלילה. וכתב שהלעז הופרך "בצאת ישראל ממצרים", אלו הגברים, "בית יעקב" אלו הנשים. כשראו שהגברים לחוד והנשים לחוד, בלי תעורבות, התפוגג הלעז.

הגדה של פסח "יגיל במלכם" רב ציון אבא שאול זצ"ל

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז (תהלים קיד. א.)
 מה פשר הביטוי "מעם לוועז"? אלא אמר בעל שו"ת "תשובה מאהבה": ישאל השואל: מה עלה על לב פרעה לבלתי שלח את העם, עד שהקשה הקב"ה את לבו הערל נגד כל המכות הגדולות והנוראות, והלא אין ספק שהיה יודע ומפורסם בקבלה דור אחר דור, שהיה דבר ה' אל אברהם במחזה, ושם הודיעו(בראשית טו- יג-יד): "ידוע תדע כי גר היה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי", ואיך לא חשש פרעה לסרב?

אלא, נראה שפרעה הלך בדרך תועה, בעצת רשעים ליצני הדור, שהיו אומרים: מאבימלך נתעברה שרה, ואם כן נמצא כי מה שנאמר לאברהם במחזה ה': "ידוע תדע כי גר היה זרעך בארץ לא להם", על ישמעאל נאמר, ולא על יצחק וצאצאיו, ומשום כך סירב לשלחם. הוא אשר רומז לנו הפסוק: "בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז", מעם שהיה מוציא לעז על זרע ברך ה', כאילו שורשיהם מאבימלך.

ספר "כמוציא שלל רב תהלים"

הלכה: כתב השו"ע (ח"מ סי' קנו ה"א): חצר השתופין שיש בה דין חלוקה, יש לכל אחד מהם לכוף את חבירו לבנות הכותל באמצע. כתב הספר פסקי המשפט (אות א): שכנים או שותפים שבאו לחלוק בחצר, יכולים לכוף זה את זה לעשות כותל בין החצרות, כדי שלא יוכל אחד להסתכל בחצר חבירו בשעה שמשתמש בה, שכן להלכה היזק ראייה נחשב היזק. שיעור גובה הכותל הוא ארבע אמות, ורחבו כפי מנהג המדינה, ואורכו כפי השתמשותם, ושניהם משתתפים בשוה בהקצאת המקום לכותל ובהוצאות בנייתו. אם אחד מהם אינו יכול להשתתף בהוצאות הבנייה, השני כופהו למכור את חלקו, והקונה ממנו ישתתף בבניית הכותל.

פתגם: *בכל אחד יש דבר יקר שאינו נמצא באף אדם אחר*
ספר שמחלה

חקירה: קנאין פוגעין בו
עונש מיתה, או מחאה על כבוד שמים (ברכת אברהם סנהדרין פא: קנאין פוגעין בו א) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: הגומל לחסדים טובים
רב ידוע נכנס אצל עשיר, להתרימו לצרכי צדקה, אמרו לו בני הבית: במחילה מכבודכם, שבו והמתינו מעט כי בעל הבית קם זה משנתו. אחרי שעה קלה נכנס בעל הבית וקבל את פני הרב בכבוד ובסבר פנים יפות, נענה הרב ואמר לו: בודאי ידוע לכם, כי הקם משנתו מברך: המעביר שינה מעיניי, ואין עונים אמן אחרי ברכה זו, הואיל ואינה נחתמת אלא בהגומל חסדים טובים.
ספר "חד וחלק" ד'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

שירה. ואמרתי, דהלל אינו אלא על נס חדש, כגון יציאת מצרים ונס חנוכה. אבל קריעת ים סוף מוכרח וכהמשך מנס היציאה. כיון שכל כוונת ה' היתה שיקבלו את התורה, אם כן ממילא ידענו שיקרע להם הים, דאם לא כן היה הנס היציאה לחינם בלא תועלת.

ולכן אמר הקב"ה למשה: **"למה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו"** (שמות יד. טו), כלומר אינך צריך עתה לתפילה כדי לעשות נס מחודש, דמנס היציאה יכול אתה לידע שיקרע הים, ואם כן אין להם אלא ליסע לתוך הים.

ובזה אמרתי פירוש המזמור: **"בצאת ישראל ממצרים"**. פירוש, שצריך להבין למה יצאו. אם בשביל שחרורם מעבדות, הן יכול היה הקב"ה לעשות שיהיה לנו טוב אף במצרים. והרי בשנה האחרונה כבר לא היה שעבוד, ומדוע הוציאם. אך הוא הוציאם בשביל גאולה הנשמה, שהיא הגאולה האמיתית. וזה לא יכול להיות במצרים, שהיו שטופי זימה ואינו מקום מסוגל לרוחניות. וצריכים להיות עם לבדד הן לתועלתם והן לתועלת העולם, כדי שיהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש. ולפיכך נתן להם את הארץ, כדי שכל העולם יאמרו: **"רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה"**.

וזה ששאל משה רבינו: **"מי אנכי וכו'..."** וכי אוציא את בני ישראל ממצרים (שמות ג. יא). פירוש, מאחר שהקב"ה אמר לו תועלת דברים גשמיים, שיעלם לארץ זבת חלב ודבש, שאל למה צריך להעלותם ממצרים, הלא גם במצרים יכול לעשות שיהיה טוב. והשיב לו הקב"ה: **"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה"**, וזה עיקר הגאולה, שתקבלו תורתי ותיגאלו גאולה רוחנית בארץ המסוגלת לרוחניות ולהתעלות.

הגדה של פסח "ארזי הלבנון"

היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלותיו (תהלים קיד. ב)
כי תיכף נבחר יהודה לראש וראשון לכל הדגלים.

ישראל ממשלותיו: שנפל פחדם על כל האומות כמ"ש: **"כי שמענו את אשר הוביש ה' וכו'..."** וכן תיכף כשיצאו ישראל ממצרים היו יהודה מקודשין בקדושתו כי הפרישן להיות עם קדוש כי קדוש הוא וכן ישראל ממשלותיו שיהיו מושלים מחמת שהם עבדיו והוא מושל בהם כענין הדבק לשחזור וכ' עד שמשלו בצאתם ממצרים על כל דבר שבעולם וזהו הים ראה וינס.

הגדה של פסח "הגר"א"

הים ראה וינס (תהלים קיד. ג)

כי בעת יבושת הים יבשו כל מימות שבעולם לכן אמר וינס מכל וכל אבל הירדן לא נס רק שב לאחור ועמד במקומו מרחוק.
הגדה של פסח "הגר"א"

